

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น
และรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจาก
ร่างพระราชบัญญัติกำกับดูแลการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ
แบบบูรณาการ พ.ศ.

นางสาวคณิศจิ ศรีบัวเอี่ยม กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน ๒๒,๒๕๑ คน เป็นผู้เสนอ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น

และรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดจากร่างพระราชบัญญัติ

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของร่างพระราชบัญญัติ

๑. ร่างพระราชบัญญัติกำกับดูแลการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพแบบบูรณาการ พ.ศ.

- กฎหมายใหม่
- แก้ไขเพิ่มเติม
- ยกเลิก

๒. หลักการและเหตุผล

๒.๑ หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการกำกับดูแลการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพแบบบูรณาการ

๒.๒ เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๗ ได้บัญญัติให้บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน มาตรา ๒๘ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย มาตรา ๔๑ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ การเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ และฟ้องหน่วยงานของรัฐให้รับผิดชอบ มาตรา ๔๓ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน และมาตรา ๔๗ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ โดยรวมถึงบุคคลผู้ยากไร้ และมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ซึ่งสอดคล้องกับการกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๙

ด้วยสถานการณ์ปัญหาหมอกควันพิษ และมลพิษทางอากาศ โดยเฉพาะปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน หรือ “พีเอ็ม ๒.๕” เป็นปัญหาที่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในต่างประเทศ เช่น The Great Smog ในอังกฤษ หรือวิกฤติหมอกควันใหญ่ในจีน แต่เป็นเรื่องใหม่ในความรู้ของสังคมไทย โดยเริ่มมีการกล่าวถึงกันมากขึ้นในช่วง ๓-๔ ปีที่ผ่านมาเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่ปัญหาดังกล่าวเป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ดังจะเห็นได้จากการที่องค์การอนามัยโลกได้ประกาศเตือนถึงผลร้ายที่สำคัญ คือ การทำให้คนที่มีโรคระบบการหายใจเรื้อรังเกิดอาการกำเริบ ทั้งโรคจมูกอักเสบ ภูมิแพ้ โรคหืด และโรคถุงลมโป่งพอง และอาจมีส่วนทำให้เกิดมะเร็งปอดได้เพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบรุนแรงแบบภัยเงียบต่อสุขภาพของประชาชนและเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนกลุ่มเปราะบาง เช่น เด็กหญิงมีครรภ์ ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ผู้สูงอายุ และผู้ทำงานในที่โล่ง และโดยที่การแพร่กระจายของหมอกควันพิษ

ในราชอาณาจักรไทยได้ส่งผลร้ายต่อสุขภาพ อนามัย และชีวิตของประชาชนเป็นที่ประจักษ์อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งถือเป็นการละเมิดสิทธิในชีวิต สิทธิในสุขภาพ และสิทธิของเด็ก อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองคุ้มครองในฐานะสิทธิมนุษยชนทั้งในกฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายภายในของนานาอารยประเทศ รวมถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายภายในอีกหลายฉบับ

นอกจากนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติก็เห็นความสำคัญของการรับรองและคุ้มครองสิทธิในชีวิต สิทธิในสุขภาพ และสิทธิของเด็กในประเด็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก จนในที่สุดได้มีพัฒนาการเรียกร้องให้รัฐต่าง ๆ รับรองสิทธิทั้งสามประการในสิ่งแวดล้อมอย่างเข้มข้น โดยการนำความสัมพันธ์ของสิทธิทั้งสองมาปรับใช้ในนามสิทธิที่จะหายใจอากาศสะอาด ซึ่งรัฐทุกรัฐมีพันธกรณีในการคุ้มครองเคารพ และทำให้เต็มเต็มแก่บุคคลทุกคนเช่นเดียวกับสิทธิมนุษยชน

อย่างไรก็ตาม สาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการป้องกันและการแก้ไขปัญหาหมอกควันพิษในประเทศไทย คือ ความไม่เพียงพอของกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันในการเข้ามาป้องกัน ควบคุม และกำกับดูแลสาเหตุต้นน้ำของปัญหาหมอกควันพิษ ที่มาจากแหล่งกำเนิดต่าง ๆ ตลอดจนกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมหมอกควันพิษที่มีอยู่นั้น ล้วนเป็นกฎหมายที่ริเริ่มจากภาครัฐเป็นผู้บัญญัติขึ้นเมื่อนานมาแล้ว และยังคงมีผลบังคับใช้อยู่ โดยขาดกระบวนการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนอย่างเต็มที่ อีกทั้งเนื้อหาบางส่วนไม่ทันสมัยโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของประชาชนในด้านสิ่งแวดล้อม ความไม่ทันสมัยของการกำหนดมาตรฐานคุณภาพทางอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไป การไม่มีกฎหมายหลักในการบริหารจัดการรองรับระบบฐานข้อมูลและรายงานข้อมูลการปล่อยมลพิษจากแหล่งกำเนิดมลพิษ และการกำหนดมาตรฐานของมลพิษทางอากาศจากแหล่งกำเนิดมลพิษระหว่างหน่วยงานที่แตกต่างกัน

นอกจากนั้นแล้ว ยังมีปัญหาในเชิงโครงสร้าง ระบบ องค์กร และอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ที่ดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ที่ต่างฝ่ายต่างทำภายใต้กฎหมายแต่ละฉบับที่ให้อำนาจ ซึ่งกฎหมายแต่ละฉบับก็ยังคงมีความกระจัดกระจาย ขาดการบูรณาการที่ต้องตอบสนองต่อการทำงานของระบบนิเวศที่ต้องไม่แยกส่วนจากกัน ทั้งในระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ทำให้การแก้ปัญหาหมอกควันพิษ รวมทั้งปัญหาฝุ่นพิษ PM ๒.๕ ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นระบบและทันที่ อันส่งผลต่อการรับรองคุ้มครองสิทธิที่จะหายใจอากาศสะอาดของประชาชนที่บุคคลทุกคนพึงมี ซึ่งรัฐต้องมีหน้าที่เคารพ ปกป้อง และทำให้สิทธิที่จะหายใจอากาศสะอาดของบุคคลเกิดขึ้นได้จริงอย่างสมบูรณ์ รวมทั้งต้องอำนวยความสะดวกและกำกับดูแลการจัดการร่วมอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพอย่างบูรณาการระหว่างหน่วยงานของรัฐ และระหว่างหน่วยงานของรัฐกับภาคประชาสังคมในรูปแบบการจัดการร่วม ตลอดจนการกำหนดให้มีเครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อจูงใจให้ผู้ประกอบการที่เป็นต้นเหตุสำคัญของการก่อหมอกควันพิษ ได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและวิธีการผลิตให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๓. ผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ประชาชนเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

นางสาวคณินิจ ศรีบัวเอี่ยม กับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๒๒,๒๕๑ คน เป็นผู้เสนอ

ส่วนที่ ๒ การรับฟังความคิดเห็นและสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

๑. ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๗ ได้บัญญัติให้บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน มาตรา ๒๘ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย มาตรา ๔๑ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ การเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ และฟ้องหน่วยงานของรัฐ ให้รับผิดมาตรา ๔๓ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน และมาตรา ๔๗ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ โดยรวมถึงบุคคลผู้ยากไร้ และมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ซึ่งสอดคล้องกับการกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๙

ด้วยสถานการณ์ปัญหาหมอกควันพิษ และมลพิษทางอากาศ โดยเฉพาะปัญหาฝุ่นละออง ขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน หรือ “พีเอ็ม ๒.๕” เป็นปัญหาที่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในต่างประเทศ เช่น The Great Smog ในอังกฤษ หรือวิกฤติหมอกควันใหญ่ในจีน แต่เป็นเรื่องใหม่ในความรับรู้ของสังคมไทย โดยเริ่มมีการกล่าวถึงกันมากขึ้นในช่วง ๓-๔ ปีที่ผ่านมาเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่ปัญหาดังกล่าวเป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ดังจะเห็นได้จากการที่องค์การอนามัยโลกได้ประกาศเตือนถึงผลร้ายที่สำคัญ คือ การทำให้คนที่มีโรคระบบการหายใจเรื้อรังเกิดอาการกำเริบ ทั้งโรคจมูกอักเสบ ภูมิแพ้ โรคหืด และโรคถุงลมโป่งพอง และอาจมีส่วนทำให้เกิดมะเร็งปอดได้เพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อสุขภาพแบบบกัยเจ็บต่อสุขภาพของประชาชนและเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนกลุ่มเปราะบาง เช่น เด็กหญิงมีครรภ์ ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ผู้สูงอายุ และผู้ทำงานในที่โล่ง และโดยที่การแพร่กระจายของหมอกควันพิษ ในราชอาณาจักรไทยได้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ อนามัย และชีวิตของประชาชนเป็นที่ประจักษ์อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งถือเป็นการละเมิดสิทธิในชีวิต สิทธิในสุขภาพ และสิทธิของเด็ก อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองคุ้มครองในฐานะสิทธิมนุษยชนทั้งในกฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายภายในของนานาอารยประเทศ รวมถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายภายในอีกหลายฉบับ

นอกจากนี้ คณะกรรมาธิการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติก็เห็นความสำคัญของการรับรองและคุ้มครองสิทธิในชีวิต สิทธิในสุขภาพ และสิทธิของเด็กในประเด็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก จนในที่สุดได้มีพัฒนาการเรียกร้องให้รัฐต่าง ๆ รับรองสิทธิทั้งสามประการในสิ่งแวดล้อมอย่างเข้มข้น โดยการนำความสัมพันธ์ของสิทธิทั้งสองมาปรับใช้ในนามสิทธิที่จะหายใจอากาศสะอาด ซึ่งรัฐทุกรัฐมีพันธกรณีในการคุ้มครอง เคารพ และทำให้เต็มเต็มแก่บุคคลทุกคนเช่นเดียวกับสิทธิมนุษยชน

อย่างไรก็ตาม สาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการป้องกันและการแก้ไขปัญหาหมอกควันพิษในประเทศไทย คือ ความไม่เพียงพอของกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันในการเข้ามาป้องกัน ควบคุม และกำกับดูแลสาเหตุต้นน้ำของปัญหาหมอกควันพิษ ที่มาจากแหล่งกำเนิดต่าง ๆ ตลอดจนกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมหมอกควันพิษที่มีอยู่นั้น ล้วนเป็นกฎหมายที่ริเริ่มจากภาครัฐเป็นผู้บัญญัติขึ้นเมื่อนานมาแล้ว และยังคงมีผลบังคับใช้อยู่ โดยขาดกระบวนการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนอย่างเต็มที่ อีกทั้งเนื้อหาบางส่วนไม่ทันสมัยโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของประชาชนในด้านสิ่งแวดล้อม ความไม่ทันสมัยของการกำหนดมาตรฐานคุณภาพทางอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไป การไม่มีกฎหมายหลักในการบริหารจัดการรองรับระบบฐานข้อมูลและรายงานข้อมูลการปล่อยมลพิษจากแหล่งกำเนิดมลพิษ และการกำหนดมาตรฐานของมลพิษทางอากาศจากแหล่งกำเนิดมลพิษระหว่างหน่วยงานที่แตกต่างกัน

นอกจากนั้นแล้ว ยังมีปัญหาในเชิงโครงสร้าง ระบบ องค์กร และอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ที่ดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ที่ต่างฝ่ายต่างทำภายใต้กฎหมายแต่ละฉบับที่ให้อำนาจ ซึ่งกฎหมายแต่ละฉบับก็ยังคงมีความกระจัดกระจาย ขาดการบูรณาการที่ต้องตอบสนองต่อการทำงานของระบบนิเวศที่ต้องไม่แยกส่วนจากกัน ทั้งในระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ทำให้การแก้ปัญหาหมอกควันพิษ รวมทั้งปัญหาฝุ่นพิษ PM ๒.๕ ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นระบบและทันทั่วถึง อันส่งผลต่อการรับรองคุ้มครองสิทธิที่จะหายใจอากาศสะอาดของประชาชนที่บุคคลทุกคนพึงมี ซึ่งรัฐต้องมีหน้าที่เคารพปกป้อง และทำให้สิทธิที่จะหายใจอากาศสะอาดของบุคคลเกิดขึ้นได้จริงอย่างสมบูรณ์ รวมทั้งต้องอำนวยความสะดวกและกำกับดูแลการจัดการร่วมอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพอย่างบูรณาการระหว่างหน่วยงานของรัฐ และระหว่างหน่วยงานของรัฐกับภาคประชาสังคมในรูปแบบการจัดการร่วม ตลอดจนการกำหนดให้มีเครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อจูงใจให้ผู้ประกอบการที่เป็นต้นเหตุสำคัญของการก่อหมอกควันพิษได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและวิธีการผลิตให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. กำหนดบทนิยามที่เป็นคำสำคัญในทางวิชาการ เพื่อให้การใช้และการตีความกฎหมายเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการกำกับดูแลการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพแบบบูรณาการ อาทิ อากาศสะอาด อากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ หมอกควันพิษ กลุ่มเปราะบาง ดัชนีคุณภาพอากาศเพื่อสุขภาพ การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ การบูรณาการ การจัดการร่วม การกำกับดูแล เป็นต้น (มาตรา ๓)

๒. กำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามกฎหมาย เพื่อให้การบริหารราชการของกระทรวงที่เกี่ยวข้องเกิดการบูรณาการในการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพอย่างแท้จริง (มาตรา ๔) นอกจากนี้ ยังให้อำนาจนายกรัฐมนตรีในการออกคำสั่งใดๆ หากเกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อคุณภาพอากาศเพื่อสุขภาพ อันกระทบต่อสิทธิที่จะหายใจอากาศสะอาดของประชาชน ซึ่งจำเป็นต้องมีการแก้ไขโดยเร่งด่วน ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจออกคำสั่งเพื่อระงับการกระทำหรือให้กระทำการใด ๆ เพื่อแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายเช่นว่านั้นได้ตามที่เห็นสมควร (มาตรา ๕)

๓. **หมวด ๑ บททั่วไป** ได้กำหนดหลักการสำคัญของการรับรองและคุ้มครองสิทธิในชีวิตและสิทธิในสุขภาพ ซึ่งนำไปสู่การมีสิทธิที่จะหายใจอากาศสะอาด อันเป็นสิทธิที่ทำให้บุคคลทุกคนดำรงชีวิตด้วยอากาศสะอาดที่ไม่ส่งผลร้ายต่อสุขภาพ และไม่เสียชีวิตก่อนวัยอันควร รวมถึงการคุ้มครองกลุ่มเปราะบางเป็นพิเศษ ประเทศไทยจึงมีพันธกรณีในการคุ้มครอง เคารพ และทำให้เต็มเต็มแก่บุคคลทุกคนเช่นเดียวกับสิทธิมนุษยชน และจำเป็นต้องมีบทบัญญัติว่าด้วยสิทธิที่จะหายใจอากาศสะอาด ซึ่งต้องได้รับการเคารพและไม่ถูกละเมิดจากบุคคลและหน่วยงานของรัฐ และเพื่อให้สิทธิที่จะหายใจอากาศอย่างเป็นรูปธรรม รัฐมีหน้าที่ปฏิบัติตามและบังคับใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด โดยปราศจากการบริหารราชการแบบแยกส่วนจนเป็นเหตุกระทบสิทธิดังกล่าว โดยอยู่บนหลักธรรมาภิบาลและหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน (มาตรา ๖) โดยมีการกำหนดขอบเขตของการใช้พระราชบัญญัตินี้ หากมีกรณีที่มีการขัดหรือแย้งกับกฎหมายฉบับอื่น โดยถือว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นกฎหมายหลักและกฎหมายเฉพาะในการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพแบบบูรณาการที่ต้องนำมาใช้บังคับก่อน (มาตรา ๗)

๔. **หมวด ๒ สิทธิที่จะหายใจอากาศสะอาด** ได้กำหนดให้บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะหายใจอากาศสะอาดกล่าวคือ ในแง่ของสิทธิในเชิงเนื้อหา ถือเป็นสิทธิที่ทำให้บุคคลดำรงชีวิตด้วยอากาศสะอาดที่ไม่ส่งผลร้ายต่อสุขภาพ และไม่เสียชีวิตก่อนวัยอันควร ซึ่งมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กับสิทธิในสุขภาพและสิทธิในชีวิต อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองคุ้มครองในฐานะสิทธิมนุษยชน โดยให้ความสำคัญกับบุคคลที่อยู่ในข่ายเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มเปราะบาง (มาตรา ๘)

สำหรับในแง่ของสิทธิในเชิงกระบวนการแล้ว บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพของอากาศและผลกระทบของคุณภาพอากาศที่อาจเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ มีสิทธิในการมีส่วนร่วมกับรัฐในการกำหนดนโยบาย จัดทำกฎหมาย และกำกับดูแลการจัดการอากาศสะอาด และมีสิทธิในการเข้าถึงและได้รับความยุติธรรมทางสิ่งแวดล้อมทั้งนี้ เพื่อให้บุคคลทุกคนได้รับสิทธิข้างต้น รัฐจึงมีหน้าที่เคารพ ปกป้อง และทำให้สิทธิที่จะหายใจอากาศสะอาดของบุคคลเกิดขึ้นได้จริงอย่างสมบูรณ์ โดยรัฐต้องอำนวยความสะดวกและกำกับดูแลการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพอย่างบูรณาการ (มาตรา ๙)

กำหนดรายละเอียดของสิทธิในข้อมูลเกี่ยวกับอากาศสะอาด (มาตรา ๑๑ - ๑๒) สิทธิในการมีส่วนร่วมกับรัฐในการกำหนดนโยบาย จัดทำกฎหมาย และกำกับดูแลการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ (มาตรา ๑๓ - ๑๔) และสิทธิในการเข้าถึงและได้รับความยุติธรรมทางสิ่งแวดล้อม (มาตรา ๑๕ - ๑๘) ซึ่งบุคคลทุกคนพึงมี และกำหนดหน้าที่ของรัฐที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บุคคลทุกคนได้รับสิทธิดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ (HIA)

๕. **หมวด ๓ การบูรณาการนโยบายอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ** ได้วางหลักการสำคัญของการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพที่ต้องมีการบูรณาการร่วมกันตั้งแต่ระดับนโยบาย โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการร่วมนโยบายอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ คณะกรรมการกำกับดูแลการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ คณะกรรมการบริหารเครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่ออากาศสะอาด และคณะกรรมการกองทุนอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ (มาตรา ๑๙) ตลอดจนการให้กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมส่งเสริมให้สถาบันการอาชีวศึกษา

หรือสถาบันอุดมศึกษาศึกษาวิจัย และบริการวิชาการที่สอดคล้องกับนโยบายด้านอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพแบบบูรณาการ โดยให้มีการเผยแพร่และนำไปใช้ประโยชน์ และนำไปสู่การจัดทำ และปรับปรุงแก้ไขนโยบาย และแผนแม่บทนโยบายการกำกับดูแลการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพแบบบูรณาการต่อไป (มาตรา ๒๐)

๖. ส่วนที่ ๑ แผนแม่บทนโยบายการกำกับดูแลการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพแบบบูรณาการ

กำหนดให้คณะกรรมการร่วมฯ จัดทำนโยบายและแผนแม่บท เพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางในการจัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการดำเนินงานเพื่อกำกับดูแลและบูรณาการการปฏิบัติงานของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอากาศ โดยคำนึงถึงกลุ่มเปราะบาง และต้องมีการทบทวนแผนแม่บทฯ อย่างน้อยทุกห้าปี (มาตรา ๒๑) โดยได้มีการกำหนดสาระสำคัญของแผนแม่บทฯ ซึ่งต้องจัดทำขึ้นเป็นสองระยะ คือ แผนแม่บทฯ ระยะยาว ที่กำหนดเป้าหมายระยะสิบปี และแผนแม่บทฯ ระยะกลาง ที่กำหนดเป้าหมายระยะห้าปี (มาตรา ๒๒)

ทั้งนี้ แผนแม่บทฯ มีผลผูกพันหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องที่ต้องดำเนินการต่อไปตามอำนาจหน้าที่ (มาตรา ๒๓) และได้วางหลักการให้คณะกรรมการกำกับฯ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการร่วมฯ มีหน้าที่จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อกำกับดูแลการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพแบบบูรณาการในแต่ละปี ที่สอดคล้องกับแผนแม่บทด้วย (มาตรา ๒๔)

๗. ส่วนที่ ๒ คณะกรรมการร่วมนโยบายอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ

กำหนดให้มีคณะกรรมการร่วมนโยบายอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ โดยมีองค์ประกอบของคณะกรรมการร่วมฯ ที่เน้นให้มีที่มาทั้งจากภาคประชาสังคม และภาครัฐ (มาตรา ๒๕) กำหนดคุณสมบัติ และการไม่มีลักษณะต้องห้าม (มาตรา ๒๖) วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง (มาตรา ๒๗ - ๒๘) รวมทั้งหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการร่วมฯ เช่น กำหนดนโยบายและแผนแม่บทฯ เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ การพิจารณาผลการประเมินการปฏิบัติตามนโยบายและแผนแม่บทฯ การกำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ การติดตามประเมินผลการดำเนินมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ การเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพและแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการที่ขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย การแก้ไขปัญหาจากการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องการบริหารและการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ เป็นต้น (มาตรา ๒๙)

นอกจากนี้แล้ว คณะกรรมการร่วมฯ ยังสามารถออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น (มาตรา ๓๐) และมีหน้าที่อำนาจที่สำคัญในการกำหนดให้มีดัชนีคุณภาพอากาศ และดัชนีคุณภาพอากาศเพื่อสุขภาพ (มาตรา ๓๑ - ๓๒) ระบบติดตามข้อมูลคุณภาพอากาศเพื่อสุขภาพ (มาตรา ๓๓) ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศของข้อมูลคุณภาพอากาศเพื่อสุขภาพ (มาตรา ๓๔) และการนำข้อมูลคุณภาพอากาศเพื่อสุขภาพมากำหนดแนวทางในการกำกับติดตามหน่วยงานของรัฐ (มาตรา ๓๕)

๘. หมวด ๔ การกำกับดูแลการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ

ส่วนที่ ๑ คณะกรรมการกำกับดูแลการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ

กำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับดูแลการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ โดยมีองค์ประกอบมาจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ประสบการณ์ และเป็นผู้ที่มีผลงานหรือ เคยปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้มีความรู้หรือความเชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เช่น วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมสุขภาพ เศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม กฎหมายสิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมสุขภาพ เป็นต้น โดยกรรมการในคณะกรรมการกำกับฯ มีสองประเภท คือ กรรมการอิสระ และกรรมการซึ่งปฏิบัติงานประจำ ทั้งนี้ คณะกรรมการกำกับฯ มีวาระการดำรงตำแหน่งสามปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง (มาตรา ๓๖) และต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ในส่วนนี้ (มาตรา ๓๗)

คณะกรรมการกำกับฯ มีหน้าที่อำนาจที่สำคัญ เช่น การประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบาย และแผนแม่บทฯ การกำกับดูแล ตรวจสอบ ติดตาม เฝ้าระวัง สนับสนุน และให้คำแนะนำแก่คณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ และหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการตามนโยบาย และแผนแม่บทฯ การประสานงานและอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ การเสนอเรื่องต่อองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ หากหน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ การสนับสนุน และส่งเสริมความตระหนักรู้เกี่ยวกับสิทธิที่จะหายใจอากาศสะอาด และการเข้าถึงสิทธิดังกล่าวให้กับภาคประชาชนทุกภาคส่วน โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง เป็นต้น (มาตรา ๓๘) โดยยังสามารถออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น (มาตรา ๓๙)

ส่วนที่ ๒ องค์การอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ

กำหนดสาระสำคัญเกี่ยวกับองค์การอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ (อ.อ.ส.ส.) ที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับดูแล ติดตาม และดำเนินการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพแบบบูรณาการที่เชื่อมโยงมิติสุขภาพกับสิ่งแวดล้อม มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐ ที่ไม่ใช่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ อยู่ในกำกับของคณะกรรมการกำกับฯ และสำนักนายกรัฐมนตรี (มาตรา ๔๐) โดยมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ อาทิ ดำเนินงานตามนโยบายและแผนแม่บท ประสานงาน และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการทั้งหลาย และหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ และรายงานข้อมูลการไม่ปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง การบริหารจัดการกองทุนอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ การวิเคราะห์ และกำหนดเครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ การส่งเสริมการวิจัย สนับสนุนข้อมูล และการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นต้น (มาตรา ๔๑)

นอกจากนี้ ยังได้กำหนดอำนาจทำกิจการอื่น ๆ ของ อ.อ.ส.ส. (มาตรา ๔๒) รายได้ของ อ.อ.ส.ส. (มาตรา ๔๓ - มาตรา ๔๙) การกำหนดให้มีผู้อำนวยการของ อ.อ.ส.ส. โดยมีการแต่งตั้ง คุณสมบัติ และการไม่มีลักษณะต้องห้ามของผู้อำนวยการ การพ้นจากตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ และการรักษาการแทน ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ (มาตรา ๔๕ - ๕๓)

๙. หมวด ๕ การจัดการร่วมอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ

ส่วนที่ ๑ การจัดการร่วมด้านอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพระดับจังหวัด

กำหนดให้มีการจัดการร่วมอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพในระดับจังหวัด โดยมีคณะกรรมการร่วมด้านอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพระดับจังหวัด ที่เน้นองค์ประกอบที่มาจากภาคประชาสังคม (มาตรา ๕๔) มีคุณสมบัติ วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การประชุม และการลงมติตามระเบียบที่กำหนดโดยคณะกรรมการกำกับฯ โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี (มาตรา ๕๕ - ๕๗)

ทั้งนี้ คณะกรรมการร่วมด้านอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพระดับจังหวัดมีหน้าที่และอำนาจที่สำคัญ เช่น จัดทำแผนแม่บทการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพในจังหวัด กำหนดหลักเกณฑ์การกำกับ ติดตามหน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการป้องกัน แก้ไข และรักษาเยียวยา เพื่อให้ได้มาซึ่งอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพในเขตจังหวัด พิจารณาและเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการกำกับ เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาคุณภาพทางอากาศเพื่อสุขภาพ และการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพในเขต จังหวัด ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมาย หรือดำเนินนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการร่วมด้านอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ กำกับติดตามการดำเนินงาน ในการจัดการร่วมด้านอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพในเขตจังหวัด ตลอดจนติดตามตรวจสอบปัญหาคุณภาพ อากาศในเขตจังหวัดอย่างต่อเนื่อง และต้องรายงานให้คณะกรรมการกำกับทราบ เป็นต้น (มาตรา ๕๘ - ๕๙)

ส่วนที่ ๒ การบริหารเครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่ออากาศสะอาด

กำหนดให้มีเครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่ออากาศสะอาด ได้แก่ เครื่องมือ หรือมาตรการเพื่อสร้าง และเพิ่มหรือลดแรงจูงใจ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในทาง เศรษฐศาสตร์ เพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกัน บำบัด ขจัด หรือลดหมอกควันพิษ หรือส่งเสริมให้มีอากาศ สะอาดเพื่อสุขภาพ อาทิ ภาษีอากรสำหรับอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ เงินบำรุงกองทุนอากาศสะอาดเพื่อ สุขภาพ ค่าธรรมเนียมการจัดการหมอกควันพิษ ระบบฝากไว้ได้คืน การกำหนดและโอนสิทธิในการปล่อย หมอกควันพิษ การประกันความเสี่ยงในความเสียหายต่อระบบนิเวศที่ทำให้คุณภาพอากาศด้อยลง มาตรการ อุดหนุน สนับสนุน หรือส่งเสริมบุคคลหรือกิจกรรมสำหรับอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ เป็นต้น (มาตรา ๘๖)

ให้คณะกรรมการกำกับฯ แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารเครื่องมือและมาตรการทาง เศรษฐศาสตร์เพื่ออากาศสะอาด โดยมีคุณสมบัติ วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การประชุม และการลงมติ รวมทั้งการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบที่กำหนดโดยคณะกรรมการกำกับฯ (มาตรา ๘๗ - ๘๘) ทั้งนี้ คณะกรรมการบริหารเครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่ออากาศสะอาด มีอำนาจหน้าที่ สำคัญ อาทิ กำหนดนโยบาย แผนงาน และแผนยุทธศาสตร์ประจำปีเกี่ยวกับการบริหารจัดการเครื่องมือและ มาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่ออากาศสะอาดแบบบูรณาการร่วมกับคณะกรรมการกองทุนฯ กำหนด

หลักเกณฑ์ เงื่อนไข วิธีการ ประเภท ชนิด ลักษณะสินค้าหรือบริการ ที่ต้องส่งเงินบำรุงกองทุน รวมถึงอัตราเงินบำรุงกองทุนที่ต้องนำส่ง กำหนดมาตรการภาษีเพื่ออากาศสะอาด หรือค่าธรรมเนียมการจัดการหมอกควันพิษ กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการจัดการหมอกควันพิษ กำหนดชนิด ประเภท ลักษณะ หลักเกณฑ์ของแหล่งกำเนิดหมอกควันพิษที่ต้องเสียค่าธรรมเนียม รวมถึงสถานประกอบการ กิจการ กิจกรรม บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ต้องเสียค่าธรรมเนียม หรือกฎ ระเบียบ แนวทางปฏิบัติอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการจัดการหมอกควันพิษ กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข วิธีการ รายละเอียดการปฏิบัติเกี่ยวกับเครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์แต่ละประเภท เป็นต้น (มาตรา ๘๙) ทั้งนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้คณะกรรมการบริหารเครื่องมือและมาตรการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำกับฯ มีอำนาจเชิญผู้แทนจากหน่วยงานหรือบุคคลใดทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนมาให้ข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นได้ รวมทั้งขอให้บุคคลดังกล่าวส่งเอกสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย (มาตรา ๙๑)

ทั้งนี้ โดยมีสาระสำคัญของเครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่ออากาศสะอาด กล่าวคือ

ภาษีเพื่ออากาศสะอาดและเงินบำรุงกองทุน (มาตรา ๙๒ - ๙๔) ได้แก่ ภาษีอากรทุกประเภทที่เรียกเก็บเพิ่มขึ้น ลดลง หรือยกเว้นให้แก่บุคคล คณะบุคคล สถานประกอบการ กิจการ หรือกิจกรรมใด ๆ ตามกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น เพื่อวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ

ค่าธรรมเนียมการจัดการหมอกควันพิษ (มาตรา ๙๕ - ๙๙) ซึ่งเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดหมอกควันพิษมีหน้าที่เสียค่าธรรมเนียมการจัดการหมอกควันพิษเพื่อเป็นเงินค่าบริการในการบำบัดหรือจัดการหมอกควันพิษ ที่เรียกเก็บจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดหมอกควันพิษ และให้หมายความรวมถึงเงินที่เรียกเก็บจากการใช้หรือได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะที่เกี่ยวกับการจัดการหมอกควันพิษที่หน่วยงานของรัฐหรือผู้ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานของรัฐเป็นผู้จัดให้

ระบบฝากไว้ได้คืน (มาตรา ๑๐๐ - ๑๐๑) ได้แก่ มาตรการในการเรียกเก็บเงินเพิ่ม (surcharge) จากผู้รับโอนสินค้าใด ๆ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่ออากาศสะอาดเพื่อสุขภาพตามชนิด ประเภท ลักษณะของสินค้า และอัตราเงินเพิ่มที่เรียกเก็บที่ประกาศกำหนด และการได้รับคืนเงินเมื่อนำสินค้านั้น ๆ มาคืนหรือนำไปกำจัดตามเงื่อนไข หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยราชกิจจานุเบกษา

การกำหนดสิทธิและการโอนสิทธิในการปล่อยหมอกควันพิษ (มาตรา ๑๐๒ - ๑๐๓) เพื่อให้เกิดความยุติธรรมทางสิ่งแวดล้อมในการใช้ประโยชน์จากอากาศสะอาดและการจำกัดปริมาณหมอกควันพิษในราชอาณาจักร ให้คณะกรรมการกำกับฯ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการบริหารเครื่องมือและมาตรการมีอำนาจพิจารณากำหนดให้นำระบบการกำหนดสิทธิและการโอนสิทธิในการปล่อยหมอกควันพิษมาใช้ที่ราชอาณาจักร หรือท้องที่ ๆ กำหนดก็ได้

การประกันความเสียหาย (มาตรา ๑๐๔ - ๑๐๕) หมายถึง การประกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย ชีวิต หรือทรัพย์สินที่เกิดจากกิจกรรมใดๆ ที่มีความเสี่ยงเป็นแหล่งกำเนิดหมอกควันพิษโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยให้ผู้รับประกันจ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่

ผู้ได้รับความเสียหาย หรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับมอบหมายจากรัฐเข้าช่วยเหลือ เคลื่อนย้าย บำบัด บรรเทา หรือขจัดความเสียหายที่เกิดขึ้น

มาตรการส่งเสริม สนับสนุน และมาตรการอื่น ๆ (มาตรา ๑๐๖ - ๑๐๗)

๑๐. หมวด ๗ หมอกควันพิษข้ามแดน

กำหนดให้ผู้ใดที่เป็นเจ้าของหรือครอบครองแหล่งกำเนิดหมอกควันพิษนอกราชอาณาจักรไทย ก่อให้เกิดหรือเป็นแหล่งกำเนิดการรั่วไหลหรือแพร่กระจายหมอกควันพิษเข้ามาในราชอาณาจักรไทยจนเกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของประชาชนในราชอาณาจักรไทย ต้องระวางโทษตามกฎหมาย (มาตรา ๑๐๘) ทั้งนี้ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดหมอกควันพิษนั้น มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายไหมทดแทน หรือค่าเสียหายเพื่อการนั้น เว้นแต่ในกรณีที่พิสูจน์ได้ว่าหมอกควันพิษเช่นว่านั้น เกิดจากปรากฏการณ์ธรรมชาติหรือการกระทำสงครามที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ หรือไม่อาจต้านทานได้ และไม่สามารถป้องกันได้โดยการกระทำของมนุษย์ (มาตรา ๑๐๙)

กำหนดบทสันนิษฐานเกี่ยวกับการกระทำผิดของเจ้าของหรือครอบครองแหล่งกำเนิดหมอกควันพิษนอกราชอาณาจักรไทย เพื่อประโยชน์ในการสืบสวน สอบสวน การค้นหาพยานหลักฐาน นอกราชอาณาจักร และการฟ้องร้องคดี (มาตรา ๑๑๐) ทั้งนี้ ผู้ใช้และผู้สนับสนุนในการกระทำความผิด นายจ้าง ผู้ว่าจ้าง หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมกับผู้กระทำความผิด ไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกราชอาณาจักร จะต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้กระทำความผิดด้วย เว้นแต่มีข้อพิสูจน์ตามกฎหมาย แต่หากผู้กระทำความผิดเป็นลูกจ้าง ผู้รับจ้าง ตัวแทน ผู้กระทำการแทน บุคคลผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งดำเนินกิจกรรมใด ๆ ในแหล่งกำเนิดหมอกควันพิษของเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดหมอกควันพิษนั้น ห้ามมิให้พิสูจน์เป็นอย่างอื่น (มาตรา ๑๑๑)

กำหนดโทษ และความรับผิดของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการ หรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด (มาตรา ๑๑๒)

กำหนดให้การกระทำความผิดตามมาตรา ๑๐๘ และมาตรา ๑๐๙ ให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดในราชอาณาจักรไทย และให้ศาลแพ่ง ศาลอาญา หรือศาลปกครองมีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีตามแต่กรณี (มาตรา ๑๑๓) โดยให้ผู้เสียหายหรือผู้อาจเสียหายที่มีสิทธิฟ้องร้องดำเนินคดีจากการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๐๘ และ ๑๐๙ ให้หมายความรวมถึงบุคคล นิติบุคคล ชุมชน กลุ่มบุคคล ประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากหมอกควันพิษในช่วงเวลาที่ มีการกระทำความผิด ไม่ว่าจะผู้หนึ่งผู้ใด รัฐบาลไทย อ.อ.ส.ส. และผู้อำนวยการ อ.อ.ส.ส. โดยให้ถือเป็นการฟ้องร้องแทนผู้เสียหายหรือผู้อาจเสียหายทุกคนที่ได้รับ ความเสียหายจากหมอกควันพิษ และให้มีอำนาจฟ้องร้องดำเนินคดีอาญา และเรียกทรัพย์สินรวมทั้งค่าเสียหาย แทนผู้เสียหายหรือผู้อาจเสียหายได้ (มาตรา ๑๑๔)

เมื่อได้รับรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับหมอกควันพิษข้ามแดน กำหนดให้ผู้อำนวยการ อ.อ.ส.ส. มีหน้าที่แจ้งเป็นหนังสือหรือประกาศโดยสื่อสารณะต่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดหมอกควันพิษหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือหน่วยงานของรัฐบาลในประเทศแหล่งหรือต้องสงสัยว่าเป็นแหล่งกำเนิดหมอก

คว้นพิชิตดำเนินการอย่างไรก็ได้ ให้ดำเนินการมาตรการป้องกันหรือลดผลกระทบจากหมอกควันพิชิตให้เร็วไหลหรือแพร่กระจายมายังราชอาณาจักรไทยโดยเร็วที่สุด (มาตรา ๑๑๕)

กำหนดให้พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน หรือผู้อำนวยการ อ.อ.ส.ส. มีอำนาจออกหมายเรียกบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุที่เกี่ยวข้องมาสืบสวนหรือสอบสวนได้ตามความจำเป็นและมีหน้าที่ประสานงานขอความร่วมมือกับหน่วยงาน บุคคล นิติบุคคลในต่างประเทศ รวมถึงหน่วยงานของกระทรวงการต่างประเทศเพื่อขอนำพยานเอกสาร หลักฐาน พยานบุคคล เข้าสู่กระบวนการสืบสวนสอบสวนฟ้องร้องดำเนินคดีได้ (มาตรา ๑๑๖)

กำหนดให้เงินค่าปรับตามมาตรา ๑๐๘ ให้ส่งเข้าเป็นเงินบำรุงกองทุน โดยไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน ส่วนเงินค่าสินไหมทดแทน และค่าเสียหายที่ อ.อ.ส.ส. ได้รับตามมาตรา ๑๐๙ ให้ส่งเข้าเป็นเงินบำรุงกองทุน โดยไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน และให้นำไปใช้เพื่อการบำบัด ขจัด ฟื้นฟู เยียวยาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากความเสียหายทั้งจำนวนจนหมดสิ้น (มาตรา ๑๑๗)

กำหนดอายุความของการดำเนินฟ้องร้องดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิดตามมาตรา ๑๐๘ และมาตรา ๑๐๙ ให้มีอายุความ ๑๐ ปี นับแต่วันที่หมอกควันพิชิตข้ามแดนเข้ามาในราชอาณาจักรไทย (มาตรา ๑๑๘)

๑๑. หมวด ๘ บทกำหนดโทษ

กำหนดโทษของผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีที่ออกตามมาตรา ๕ หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งดังกล่าว รวมถึงกรณีกับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งดังกล่าว เป็นผู้ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายหรือความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อคุณภาพอากาศ (มาตรา ๑๑๙)

หากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการที่คณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้กำหนดขึ้นเพื่อการป้องกัน ฝ้าระวัง ดูแล รักษาสุขภาพอากาศที่ดีต่อสุขภาพ และการจัดการปัญหาคุณภาพอากาศที่กระทบต่อสุขภาพ ให้ถือว่ากระทำการโดยจงใจละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามกฎหมาย (มาตรา ๑๒๐)

การกำหนดโทษกรณีที่มีหน้าที่ส่งเงินบำรุงกองทุนตามมาตรา ๗๘ และผู้มีหน้าที่เสียค่าธรรมเนียมการจัดการหมอกควันพิชิตตามมาตรา ๙๙ ไม่ส่งเงินบำรุงกองทุนหรือส่งเงินบำรุงกองทุนไม่ครบตามจำนวนที่ต้องส่ง หรือไม่เสียค่าธรรมเนียมหรือเสียค่าธรรมเนียมไม่ครบตามจำนวนที่ต้องเสีย (มาตรา ๑๒๑)

การกำหนดโทษกรณีผู้ใดไม่มาให้ถ้อยคำ ไม่ส่งเอกสาร หรือวัตถุใดๆ ตามที่คณะกรรมการร่วม หรือคณะกรรมการกำกับขอตามมาตรา ๓๐ หรือมาตรา ๓๙ หรือไม่มาให้ข้อเท็จจริงหรือความเห็นหรือไม่ส่งเอกสารหรือข้อมูลใด ๆ ตามที่คณะกรรมการบริหารเครื่องมือและมาตรการขอตามมาตรา ๙๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท (มาตรา ๑๒๒)

กำหนดให้บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ (มาตรา ๑๒๓) โดยให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีประกอบด้วยบุคคลตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนด (มาตรา ๑๒๔)

๒. ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างพระราชบัญญัติ

๑. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒. กระทรวงคมนาคม
๓. กระทรวงการคลัง
๔. กระทรวงมหาดไทย
๕. กระทรวงอุตสาหกรรม
๖. กระทรวงสาธารณสุข
๗. ประชาชนทั่วไป

๓. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น

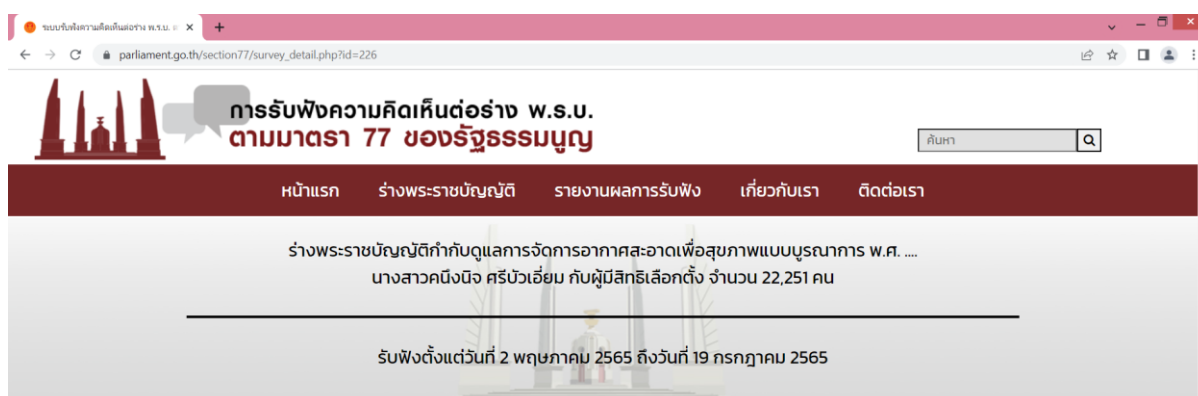
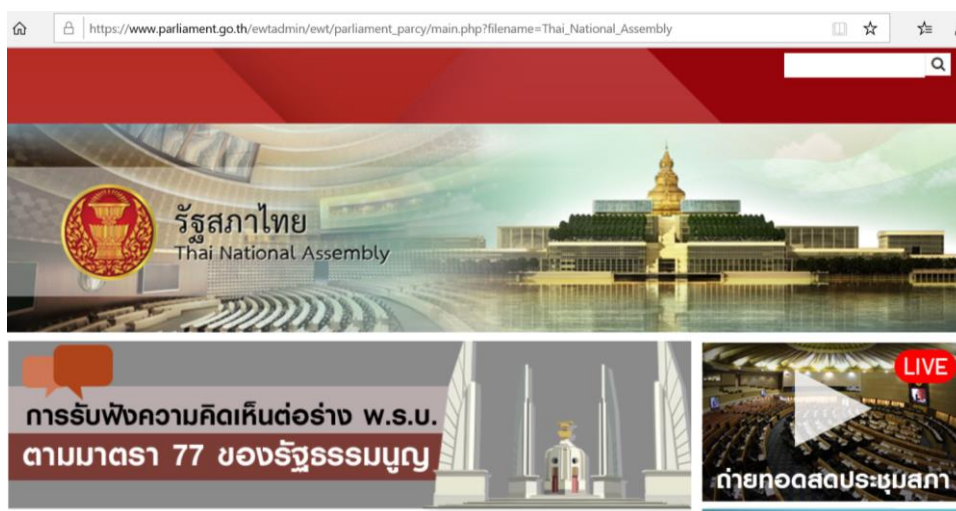
๑. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้สิทธิของบุคคลในการได้รับอากาศสะอาดได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมาย
๒. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต้องอำนวยความสะดวกการจัดการร่วมอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพอย่างบูรณาการระหว่างหน่วยงานของรัฐ และระหว่างหน่วยงานของรัฐกับภาคประชาสังคม
๓. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของอากาศและผลกระทบของคุณภาพอากาศที่อาจเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และมีส่วนร่วมกับรัฐในการกำหนดนโยบาย จัดทำกฎหมาย กำกับดูแลการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ ตลอดจนสิทธิในการเข้าถึงและได้รับความยุติธรรมทางสิ่งแวดล้อม
๔. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้มีคณะกรรมการร่วมนโยบายอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ คณะกรรมการกำกับดูแลการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ คณะกรรมการบริหารเครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่ออากาศสะอาด คณะกรรมการกองทุนอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ และองค์การอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ (อ.อ.ส.ส.) เพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนแม่บทฯ การประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายและแผนแม่บทฯ การกำกับดูแล ตรวจสอบ ติดตาม เปรียบเทียบ สนับสนุน และให้คำแนะนำแก่คณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ ควบคุมดูแลกองทุน และกำกับดูแล ติดตาม และดำเนินการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพแบบบูรณาการที่เชื่อมโยงมิติสุขภาพกับสิ่งแวดล้อม
๕. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการให้มีเครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่ออากาศสะอาด ได้แก่ ภาษีเพื่ออากาศสะอาด เงินบำรุงกองทุน ค่าธรรมเนียมการจัดการหมอกควันพิษ ระบบฝากไว้ได้คืน การกำหนดสิทธิและการโอนสิทธิในการปล่อยหมอกควันพิษ การประกันความเสียหาย ตลอดจนมาตรการส่งเสริม สนับสนุน และมาตรการอื่น ๆ
๖. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดโทษทางอาญาตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ อย่างไร
๗. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

๔. ระยะเวลาและวิธีการการรับฟังความคิดเห็น

๔.๑ ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ถึงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๕ รวมระยะเวลา จำนวน ๗๙ วัน นับจากวันขึ้นเว็บไซต์ ถึงวันปิดการรับฟัง

๔.๒ วิธีการรับฟังความคิดเห็น

(๑) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th

(๒) ส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

๑. ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒. ปลัดกระทรวงคมนาคม
๓. ปลัดกระทรวงการคลัง
๔. ปลัดกระทรวงมหาดไทย
๕. ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม
๖. ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

๕ สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

๕.๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้เข้าชมและผู้ร่วมแสดงความคิดเห็น

จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th ปรากฏว่ามีผู้เข้าชมและศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จำนวน ๖๔,๙๖๔ คน และมีผู้แสดงความคิดเห็นจำนวน ๑๐๐๔ ราย

๕.๒ ผลการรับฟัง

ผลการรับฟังผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th และจากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง สรุปได้เป็นรายประเด็น ดังนี้

๑. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้สิทธิของบุคคลในการได้รับอากาศสะอาด ได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมาย

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
เนื่องจากเป็นสิทธิของบุคคลที่จะได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมาย	เนื่องจากรัฐบาลมีหน้าที่ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาอยู่แล้ว

๒. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต้องอำนวยความสะดวกและกำกับดูแลการจัดการร่วมอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพอย่างบูรณาการระหว่างหน่วยงานของรัฐ และระหว่างหน่วยงานของรัฐกับภาคประชาสังคม

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
เนื่องจากเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดำเนินการ	ไม่จำเป็นต้องตราขึ้นเป็นกฎหมาย เนื่องจากปัจจุบันสามารถดำเนินการได้อยู่แล้ว

๓. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของอากาศและผลกระทบของคุณภาพอากาศที่อาจเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และมีส่วนร่วมกับรัฐในการกำหนดนโยบาย จัดทำกฎหมาย กำกับดูแลการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ ตลอดจนสิทธิในการเข้าถึงและได้รับความยุติธรรมทางสิ่งแวดล้อม

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
เนื่องจากบุคคลย่อมมีสิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพและผลกระทบของคุณภาพอากาศที่อาจเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และมีส่วนร่วมกับรัฐในการกำหนดนโยบาย จัดทำกฎหมาย กำกับดูแลการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ ตลอดจนสิทธิในการเข้าถึงและได้รับความยุติธรรมทางสิ่งแวดล้อม	ไม่จำเป็นต้องตราขึ้นเป็นกฎหมาย เนื่องจากปัจจุบันสามารถดำเนินการได้อยู่แล้ว

๔. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้มีคณะกรรมการร่วมนโยบายอากาศสะอาด เพื่อสุขภาพ คณะกรรมการกำกับดูแลการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ คณะกรรมการบริหาร เครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่ออากาศสะอาด คณะกรรมการกองทุนอากาศสะอาด เพื่อสุขภาพ และองค์การอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ (อ.อ.ส.ส.) เพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนแม่บทฯ การประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายและแผนแม่บทฯ การกำกับดูแล ตรวจสอบ ติดตาม เร่งรัด สนับสนุน และให้คำแนะนำแก่คณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ ควบคุมดูแลกองทุน และกำกับดูแล ติดตาม และดำเนินการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพแบบ บูรณาการที่เชื่อมโยงมิติสุขภาพกับสิ่งแวดล้อม

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
เนื่องจากเป็นการกำกับดูแลตามกฎหมาย	เนื่องจากสิ้นเปลืองงบประมาณในการจัดตั้งองค์กร และทับซ้อนกับหน่วยงานราชการ

๕. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการให้มีเครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ เพื่ออากาศสะอาด ได้แก่ ภาษีเพื่ออากาศสะอาด เงินบำรุงกองทุน ค่าธรรมเนียมการจัดการหมอกควันพิษ ระบบฝากไว้ได้คืน การกำหนดสิทธิและการโอนสิทธิในการปล่อยหมอกควันพิษ การประกันความเสียหาย ตลอดจนมาตรการส่งเสริม สนับสนุน และมาตรการอื่น ๆ

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
เนื่องจากเป็นมาตรการตามกฎหมาย	- เนื่องจากการออกมาตรการภาษีเป็นหน้าที่ของ กระทรวงการคลัง ไม่ควรให้เป็นหน้าที่ของ คณะกรรมการใดคณะหนึ่ง เพื่อให้เกิดความบูรณาการ ของนโยบายภาษี การเก็บเงินบำรุงเป็นการกระทำ ที่ขัดกับกฎหมายการเงินการคลังภาครัฐ มาตรา 26 จึงกระทำไม่ได้ โดยถือเป็นการส่งเสริมให้มีการใช้เงิน นอกงบประมาณ ที่ขาดความโปร่งใสและ การตรวจสอบจากรัฐสภา เพราะไม่ผ่านกระบวนการ งบประมาณตามปกติ นอกจากนี้ ยังเป็นการการเก็บ เงินบำรุงที่ซ้ำซ้อนกับการเก็บภาษีสรรพสามิต เพราะ ผู้เสียภาษีต่างถูกเก็บภาษีสรรพสามิตอันเกิดจาก ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมอยู่แล้ว การเก็บ ภาษีหรือเงินกองทุนจะเป็นการสร้างภาระให้แก่ ประชาชนและภาคธุรกิจเพิ่มขึ้นโดยไม่จำเป็น นอกจากนี้การเก็บภาษีหรือเงินกองทุนเป็นการสร้าง ภาระให้ประชาชนและภาคธุรกิจเพิ่มขึ้น

๖. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดโทษทางอาญาตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้

อย่างไร

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
เนื่องจากการกำหนดโทษดังกล่าวมีความจำเป็น	เนื่องจากการกำหนดโทษที่รุนแรงเกินไป

๒. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

ไม่มีข้อคิดเห็น

ส่วนที่ ๓ รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างพระราชบัญญัติ

๑. ความเป็นมา สภาพปัญหา ความจำเป็นที่จะต้องตราพระราชบัญญัติ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๗ ได้บัญญัติให้บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน มาตรา ๒๘ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย มาตรา ๔๑ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ การเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ และฟ้องหน่วยงานของรัฐให้รับผิดชอบ มาตรา ๔๓ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน และมาตรา ๔๗ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ โดยรวมถึงบุคคลผู้ยากไร้ และมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ซึ่งสอดคล้องกับการกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๙

ด้วยสถานการณ์ปัญหาหมอกควันพิษ และมลพิษทางอากาศ โดยเฉพาะปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน หรือ “พีเอ็ม ๒.๕” เป็นปัญหาที่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในต่างประเทศ เช่น The Great Smog ในอังกฤษ หรือวิกฤติหมอกควันใหญ่ในจีน แต่เป็นเรื่องใหม่ในความรู้ของสังคมไทย โดยเริ่มมีการกล่าวถึงกันมากขึ้นในช่วง ๓-๔ ปีที่ผ่านมาเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่ ปัญหาดังกล่าวเป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ดังจะเห็นได้จากการที่องค์การอนามัยโลกได้ประกาศเตือนถึงผลร้ายที่สำคัญ คือ การทำให้คนที่มีโรคระบบการหายใจเรื้อรังเกิดอาการกำเริบ ทั้งโรคถุงลมอักเสบ ภูมิแพ้ โรคหืด และโรคถุงลมโป่งพอง และอาจมีส่วนทำให้เกิดมะเร็งปอดได้เพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนกลุ่มเปราะบาง เช่น เด็กหญิงมีครรภ์ ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ผู้สูงอายุ และผู้ทำงานในที่โล่ง และโดยที่การแพร่กระจายของหมอกควันพิษในราชอาณาจักรไทยได้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ อนามัย และชีวิตของประชาชนเป็นที่ประจักษ์อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งถือเป็นการละเมิดสิทธิในชีวิต สิทธิในสุขภาพ และสิทธิของเด็ก อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองคุ้มครองในฐานะสิทธิมนุษยชนทั้งในกฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายภายในของนานาอารยประเทศ รวมถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายภายในอีกหลายฉบับ

นอกจากนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติก็เห็นความสำคัญของการรับรองและคุ้มครองสิทธิในชีวิต สิทธิในสุขภาพ และสิทธิของเด็กในประเด็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก จนในที่สุด

ได้มีพัฒนาการเรียกร้องให้รัฐต่าง ๆ รับรองสิทธิทั้งสามประการในสิ่งแวดล้อมอย่างเข้มข้น โดยการนำความสัมพันธ์ของสิทธิทั้งสองมาปรับใช้ในนามสิทธิที่จะหายใจจากอากาศสะอาด ซึ่งรัฐทุกรัฐมีพันธกรณีในการคุ้มครอง เคารพ และทำให้เต็มเต็มแก่บุคคลทุกคนเช่นเดียวกับสิทธิมนุษยชน

อย่างไรก็ตาม สาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการป้องกันและการแก้ไขปัญหาหมอกควันพิษในประเทศไทย คือ ความไม่เพียงพอของกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันในการเข้ามาป้องกัน ควบคุม และกำกับดูแลสาเหตุต้นน้ำของปัญหาหมอกควันพิษ ที่มาจากแหล่งกำเนิดต่าง ๆ ตลอดจนกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมหมอกควันพิษที่มีอยู่นั้น ล้วนเป็นกฎหมายที่ริเริ่มจากภาครัฐเป็นผู้บัญญัติขึ้นเมื่อนานมาแล้ว และยังคงมีผลบังคับใช้อยู่ โดยขาดกระบวนการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนอย่างเต็มที่ อีกทั้งเนื้อหาบางส่วนไม่ทันสมัยโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของประชาชนในด้านสิ่งแวดล้อม ความไม่ทันสมัยของการกำหนดมาตรฐานคุณภาพทางอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไป การไม่มีกฎหมายหลักในการบริหารจัดการรองรับระบบฐานข้อมูลและรายงานข้อมูลการปล่อยมลพิษจากแหล่งกำเนิดมลพิษ และการกำหนดมาตรฐานของมลพิษทางอากาศจากแหล่งกำเนิดมลพิษระหว่างหน่วยงานที่แตกต่างกัน

นอกจากนั้นแล้ว ยังมีปัญหาในเชิงโครงสร้าง ระบบ องค์กร และอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ที่ดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ที่ต่างฝ่ายต่างทำภายใต้กฎหมายแต่ละฉบับที่ให้อำนาจ ซึ่งกฎหมายแต่ละฉบับก็ยังคงมีความกระจัดกระจาย ขาดการบูรณาการที่ต้องตอบสนองต่อการทำงานของระบบนิเวศที่ต้องไม่แยกส่วนจากกัน ทั้งในระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ทำให้การแก้ไขปัญหาหมอกควันพิษ รวมทั้งปัญหาฝุ่นพิษ PM ๒.๕ ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นระบบและทันที่หวังที่ อันส่งผลต่อการรับรองคุ้มครองสิทธิที่จะหายใจจากอากาศสะอาดของประชาชนที่บุคคลทุกคนพึงมี ซึ่งรัฐต้องมีหน้าที่เคารพ ปกป้อง และทำให้สิทธิที่จะหายใจจากอากาศสะอาดของบุคคลเกิดขึ้นได้จริงอย่างสมบูรณ์ รวมทั้งต้องอำนวยความสะดวกและการจัดการร่วมอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพอย่างบูรณาการระหว่างหน่วยงานของรัฐ และระหว่างหน่วยงานของรัฐกับภาคประชาสังคมในรูปแบบการจัดการร่วม ตลอดจนการกำหนดให้มีเครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อจูงใจให้ผู้ประกอบการที่เป็นต้นเหตุสำคัญของการก่อหมอกควันพิษ ได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและวิธีการผลิตให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ความสอดคล้องของร่างพระราชบัญญัติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๗ มาตรา ๕๕ ถึงมาตรา ๕๙

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นการสร้างสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การปรับตัวเพื่อลดความสูญเสียจากภัยธรรมชาติ การลงทุนที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ การรับมือกับโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ

๓. ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

เมื่อร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ จะทำให้สิทธิที่จะหายใจอากาศสะอาดของบุคคลเกิดขึ้นได้จริงอย่างสมบูรณ์ รวมทั้งเกิดการอำนวยความสะดวกและกำกับดูแลการจัดการร่วมอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพอย่างบูรณาการระหว่างหน่วยงานของรัฐ และระหว่างหน่วยงานของรัฐกับภาคประชาสังคมในรูปแบบการจัดการร่วม ตลอดจนการกำหนดให้มีเครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อจูงใจให้ผู้ประกอบการที่เป็นต้นเหตุสำคัญของการก่อหมอกควันพิษ ได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและวิธีการผลิตให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมต่อไป

๔. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างพระราชบัญญัตินี้มีความใกล้เคียงกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยมาตรา ๔ ได้มีการนิยาม “อากาศเสีย” ไว้เป็นการเฉพาะ อีกทั้งกำหนด “มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม” และ “ภาวะมลพิษ” ให้ครอบคลุมถึงอากาศด้วย และมีการกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และการชดเชยค่าเสียหายจากรัฐในกรณีที่เกิดจากมลพิษที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน (มาตรา ๖ (๑) และ (๒)) นายกรัฐมนตรีมีอำนาจในการสั่งการมิให้กระทำการใด ๆ เมื่อการแพร่กระจายของมลพิษ ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกายหรือสุขภาพอนามัยของประชาชน (มาตรา ๙) และมีการกำหนดอำนาจของรัฐมนตรีไว้หลายประการ เช่น มีอำนาจในการกำหนดมาตรการป้องกัน แก้ไข ระวัง หรือบรรเทาเหตุฉุกเฉิน หรือเหตุภัยอันตรายจากภาวะมลพิษโดยจัดทำแผนฉุกเฉินเพื่อแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นไว้ล่วงหน้า (มาตรา ๑๐) มีอำนาจประกาศกำหนดประเภทของมลพิษ และควบคุมแหล่งกำเนิดมลพิษจากการปล่อยทิ้งอากาศเสีย (มาตรา ๕๕ ประกอบมาตรา ๖๘) ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศกำหนดให้ท้องที่นั้นเป็นเขตควบคุมมลพิษเพื่อดำเนินการควบคุม ลด และขจัดมลพิษได้ (มาตรา ๕๙)

๕. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๕.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

การตรากฎหมายขึ้นใหม่ก่อให้เกิดความทับซ้อนกับหน่วยงานราชการ เป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณในการจัดตั้งองค์กร นอกจากนี้ การออกมาตรการภาษียังเป็นการการเก็บเงินบำรุงที่ซ้ำซ้อนกับการเก็บภาษีสรรพสามิต เพราะผู้เสียภาษีต่างถูกเก็บภาษีสรรพสามิตอันเกิดจากผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมอยู่แล้ว การเก็บภาษีหรือเงินกองทุนจะเป็นการสร้างภาระให้แก่ประชาชนและภาคธุรกิจเพิ่มขึ้นโดยไม่จำเป็น ตลอดจนเป็นการสร้างภาระให้ประชาชนและภาคธุรกิจเพิ่มขึ้น

๕.๒ ผลกระทบต่อสังคม

ทำให้เกิดการพัฒนาปฏิรูประบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ มีการบริหารจัดการมลพิษทางอากาศอย่างเป็นระบบ อันจะนำไปสู่การมีอากาศที่สะอาด โดยส่งเสริมให้เกิดระบบการวางแผนเพื่อป้องกันการปล่อยมลพิษ ฝุ่น ควัน กลิ่น เข้าสู่สภาพแวดล้อมและชั้นบรรยากาศ การบูรณาการเชิงระบบของหน่วยงานต่าง ๆ ภาครัฐร่วมกับภาคเอกชนและภาคประชาสังคม มีการบริหารจัดการระบบ

งบประมาณเพื่อการมีอากาศสะอาด ระบบการบริหารราชการเชิงพื้นที่ที่เป็นแหล่งของอากาศที่ไม่สะอาด การพัฒนามาตรฐานคุณภาพอากาศ ระบบการประเมินคุณภาพอากาศ ระบบการเฝ้าระวัง ระบบการเตือนภัย จากสถานการณ์ อากาศที่ไม่สะอาด ระบบการจัดการในสถานการณ์วิกฤติจากสภาพอากาศ และระบบ การพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการให้เกิดอากาศสะอาด

๕.๓ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ (ไม่มี)

๖. การกำหนดให้มีระบบอนุญาต อนุมัติ หรือการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่

มี ไม่มี

เหตุผลและความจำเป็น

เพื่อให้เจ้าพนักงานดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของร่างพระราชบัญญัตินี้ได้อย่างคล่องตัว และมีประสิทธิภาพ

๗. การกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ

มี ไม่มี

เหตุผลและความจำเป็น

มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(๑) คณะกรรมการร่วมนโยบายอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย และแผนแม่บทฯ เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ การพิจารณาผลการประเมินการปฏิบัติตาม นโยบายและแผนแม่บทฯ การกำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ การติดตามประเมินผลการ ดำเนินมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ เป็นต้น

(๒) คณะกรรมการกำกับดูแลการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ ทำหน้าที่ในการ ประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายและแผนแม่บทฯ การกำกับดูแล ตรวจสอบ ติดตาม เร่งรัด สนับสนุน และ ให้คำแนะนำแก่คณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ และหน่วยงานของรัฐ ในการดำเนินการตามนโยบายและแผนแม่บทฯ การประสานงานและอำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน ของคณะกรรมการกองทุนอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพ การเสนอเรื่องต่อองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ หากหน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นต้น

(๓) คณะกรรมการร่วมด้านอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพระดับจังหวัด ทำหน้าที่ในการจัดทำ แผนแม่บทการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพในจังหวัดเสนอคณะกรรมการกำกับเพื่อให้ความเห็นชอบ กำหนดหลักเกณฑ์การกำกับติดตามหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการป้องกัน แก้ไข และรักษาเยียวยา เพื่อให้ ได้มาซึ่งอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพในเขตจังหวัด พิจารณาและเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการกำกับเกี่ยวกับการ แก้ไขปัญหาคุณภาพทางอากาศเพื่อสุขภาพในเขตจังหวัด เป็นต้น

(๔) คณะกรรมการบริหารเครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่ออากาศสะอาด ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย แผนงาน และแผนยุทธศาสตร์ประจำปีเกี่ยวกับการบริหารจัดการเครื่องมือ และมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่ออากาศสะอาดแบบบูรณาการร่วมกับคณะกรรมการกองทุน เสนอแนะ

นโยบายและให้ความเห็นแก่คณะกรรมการกำกับเพื่อประกาศกำหนดเครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ เพื่ออากาศสะอาดเพิ่มเติม เป็นต้น

๘. บทกำหนดโทษ

- ไม่มี
- โทษทางอาญา
- โทษทางปกครอง
- โทษปรับเป็นพินัย
- โทษอุปรกรณ์

เหตุผลและความจำเป็น

มีความจำเป็นต้องกำหนดโทษทางอาญาเพื่อควบคุมให้ได้รับความร่วมมือแก่เจ้าพนักงาน อากาศสะอาดและต้องปฏิบัติตามกฎหมายนี้อย่างเคร่งครัด

ส่วนที่ ๔ การเปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างพระราชบัญญัติ

คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย ที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ได้เปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและ รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างพระราชบัญญัติทางเว็บไซต์รัฐสภา www.parliament.go.th แล้วตั้งแต่วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๕

การรับฟังความคิดเห็นต่อร่าง พ.ร.บ.
ตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญ

หน้าแรก ร่างพระราชบัญญัติ รายงานผลการรับฟัง เกี่ยวกับเรา ติดต่อเรา

ร่างพระราชบัญญัติกักตุนและการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพแบบบูรณาการ พ.ศ.
นางสาวคณิษฐา ศรีบัวเอี่ยม กับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 22,251 คน

รับฟังตั้งแต่วันที่ 12 เมษายน 2565 ถึงวันที่ 19 กรกฎาคม 2565

สถานะ: **เป็นร่างการเสนอ** ขณะนี้ผู้แสดงความเห็นแล้ว 1004 คน

ร่างพระราชบัญญัติกักตุนและการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพแบบบูรณาการ พ.ศ.
ประเภทร่าง เสนอโดยประชาชน **เป็นร่างการเงิน**
เสนอโดย นางสาวคณิษฐา ศรีบัวเอี่ยม กับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 22,251 คน

คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น
จากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร